

VENDIM
Nr. 95, datë 17.6.2019

**MBI MIRATIMIN E “UDHËZUESIT PËR TESTIMIN E TREGUT PËR
GAZSJELLËSIN TRANS ADRIATIK”**

Në zbatim të nenit 16 të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar; neneve 13; 15, pika 1, germa “a”; 16, pika 24 dhe nenit 108, të ligjit nr. 102/2015 “Për sektorin e gazit natyror”, i ndryshuar; dispozitave të Opinionit Përfundimtar të Përbashkët të rregullatorëve të energjisë mbi aplikimin e përjashtimit të TAP AG, datë 6 qershor 2013, lëshuar nga autoritetet sipas direktivës 2009/73/EC (“Opinionit Përfundimtar i Përbashkët”), i Kodit të Tarifave të TAP AG dhe të rregullores së BE-së 2017/459 për krijimin e një Kodi të Rrjetit mbi Mekanizmat për Alokimin e Kapacitetit për sistemet e transmetimit të gazit (“Mekanizmi për alokimin e kapacitetit për Kodin e Rrjetit”), si dhe neneve 15 dhe 26, të “Rregullave të organizimit, funksionimit dhe procedurave të ERE-s”, miratuar me vendimin të bordit të ERE-s nr. 96, datë 17.6.2016, bordi i ERE-s, në mbledhjen e datës 17.6.2019, pasi shqyrtoi relacionin e përgatitur nga Drejtoria e Licencimit dhe e Monitorimit të Tregut, mbi miratimin e “Udhëzuesit për testimin e tregut për Gazsjellësin Trans Adriatik”, dokumenti i paraqitur i propozuar nga TAP AG,

konstatoi se:

Duke pasur parasysh që¹:

Në datën 29 gusht 2011 TAP AG paraqiti në Ministrinë italiane të Zhvillimit Ekonomik dhe në datën 31 gusht 2011 paraqiti tek Autoriteti Rregullator i Energjisë në Greqi (RAE) “Aplikimin e përjashtimit për Gazsjellësin Trans Adriatik”, si parashikohet nga neni 36 i direktivës së gazit 2009/73/EC. Në datën 1 shtator 2011 TAP AG paraqiti tek Enti Rregullator i Energjisë (ERE) “Aplikimin e përjashtimit të Gazsjellësit Trans Adriatik”, sipas nenit 22 të direktivës së gazit 2003/55/EC.

Në qershor 2013, Ministria e Italisë, RAE dhe ERE morën vendimin për përjashtimin duke miratuar “Opinionin Përfundimtar të Përbashkët”, një dokument i shkruar në mënyrë të përbashkët nga ARERA, ERE dhe RAE (këtu dhe më poshtë: “Autoritetet”) dhe e ndryshuan për t’u përpunuar me vendimin e komisionit [C(2013)2949 përfundimtar] datë 16 maj 2013 dhe morën parasysh Opinionin 1/2013 të Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë, datë 14 maj 2013.

Tek dokumenti i përmendur përjashtimi nga dispozitat e nenit 9 (Veçimi) 32 (IPA), për kapacitet fillestar prej 10 miliardë metër kub në vit dhe 41.6, 41.8, 41.10 (tarifat e rregulluara) të direktivës së gazit i janë dhënë TAP AG për një periudhë 25-vjeçare duke filluar nga data e vendosjes në punë (DVP), sipas kushteve të ndryshme. Midis të tjerave, sipas nenit 4.1.7, TAP AG është e detyruar të kryejë testimin e tregut rregullisht duke filluar jo më vonë se data e vendosjes në punë dhe si pasojë të paktën çdo dy vjet. TAP AG duhet të kryejë testimin e tregut, sipas udhëzimeve që do të miratohen nga autoritetet për t’u ofruar të gjitha palëve të interesuara kapacitet shtesë mbi kapacitetin total prej 20 miliardë metër kub/vit².

Sipas nenit 4.1.7 TAP AG është e detyruar të përmbushë kërkesat detyruese të kapacitetit të cilat vijnë si rezultat i çdo testimi tregu duke pasur parasysh dispozitat e pikave 2,6 dhe 9 të §4.7 të “Opinionit Përfundimtar të Përbashkët”. Zgjerimi kryhet nëse është i realizueshëm nga ana ekonomike, që do të thotë nëse të ardhurat shtesë nga kapaciteti si rrjedhojë e çdo testimi të tregut janë të barabarta ose më të mëdha se kostot shtesë efektive, të përcaktuara sipas metodologjisë së TAP-it, siç përcaktohet në Kodin Tarifor të TAP-it.

¹ Këtu dhe më poshtë aplikohen përcaktimet e “Opinionit Përfundimtar të Përbashkët” dhe të rregullores së BE 2017/459.

² Sipas nenit 4.1.9, mundësia për të zgjeruar më tej kapacitetin mbi kapacitetin total, (që do të thotë mbi 20 miliardë metër kub në vit), do të shqyrtohet nga TAP AG dhe nëse është ekonomikisht dhe teknikisht e realizueshme, ajo do të ndërmerret, për të përmbushur të gjitha kërkesat për kapacitet afatgjatë (afatgjatë nënkupton një kohëzgjatje prej më shumë se 15 vjet).

U vendosen terma të tjera për të ruajtur përputhjen e plotë të kriterit të nenit 36.1, ku midis të tjerave:

1. Detyrimi për të paraqitur për miratim Kodin e Rrjetit, jo më vonë se 12 muaj para datës së vendosjes në punë (DVP). Kodi i Rrjetit duhet të pajtohet me të gjitha dispozitat e rregullores 715/2009 dhe kodeve europianë të rrjetit, neni 8.6 i rregullores 715/2009 që nuk bie ndesh me kushtet e “Opinionit Përfundimtar të Përbashkët”;

2. Detyrimin për të ndërtuar pika të tjera hyrje dhe dalje në Greqi dhe Shqipëri sipas kërkesës së palës së tretë, si pasojë e testimit të tregut, për sa kohë ky ndërtim është teknikisht i realizueshëm. Prova kryesore për të demonstruar që ndërtimi i këtyre pikave shtesë të hyrjes/daljes nuk është teknikisht i realizueshëm mbështetur te TAP AG. Nëse kjo kërket nga autoritetet, TAP AG do të sigurojë një opinion nga një palë e tretë e pavarur. Të gjitha kostot në lidhje me ndërtimin dhe funksionimin e këtyre pikave të hyrjes dhe daljes do t'i kalojnë palës së tretë e cila bëri kërkesën, sipas legjislacionit të vendit në kohën e kërkesës. Kostot që kanë lidhje me këto pika hyrje dhe dalje nuk do të përfshijnë investimet që kërkojnë për kapacitetin shtesë të TAP, sipas §4.1 të “Opinionit Përfundimtar të Përbashkët”, i cili do të paguhet sipas tarifave të TAP-it;

Në datën 16 mars 2017, u miratua rregullorja e re e BE-së 459/2017 “Për krijimin e kodit të rrjetit për mekanizmat e alokimit të kapacitetit të sistemet e transmetimit të gazit dhe shfuqizimin e rregullores së BE-së nr. 984/2013”. Rregullorja e BE-së 2017/459 (këtu dhe më poshtë “Rregullorja”) krijon një Kod të Rrjetit ku përcaktohen mekanizmat për alokimin e kapacitetit në sistemet e transmetimit të gazit për kapacitetin ekzistues dhe kapacitetin në rritje.

TAP AG tashmë duhet të fillojë testimin e parë të tregut për zgjerimin (rritjen) e kapacitetit jo më vonë se data e vendosjes në punë (DVP), e cila parashikohet të jetë gjatë vitit 2020.

TAP AG u ka paraqitur autoriteteve udhëzimet për testimin e tregut, duke synuar harmonizimin me dispozitat përkatëse të “Opinionit Përfundimtar të Përbashkët” me rregulloren e BE-së 2017/459, veçanërisht duke koordinuar periudhat kohore/afatet e pritshme dhe duke forcuar bashkëpunimin me OST-të fqinje.

Pikat kryesore të udhëzimeve të propozuara janë:

1. Procesi ndahet në dy faza, një fazë jodetyruese (ku përfshihet vlerësimi i kërkesës dhe parashikimi i zgjerimit) dhe faza detyruese (ku përfshihet periudha e informimit dhe faza e ofertimit detyrues);

2. Fazat e përmendura më sipër duhet të ndjekin kalendarin e ENTSG-ut, siç përcaktohet te Mekanizmi i Alokimit të Kapacitetit për Kodin e Rrjetit (MAK KRR).

3. Procesi përsëritet të paktën çdo vit tek menjëherë pas fillimit të Ankandit Vjetor të Kapacitetit (në rastin e vitit 2019, faza jodetyruese fillon më 1 korrik);

4. Procedura është e hapur për të gjitha palët e interesuara, që do të thotë çdo person juridik që është i interesuar për të paraqitur treguesit detyrues dhe jodetyrues të kërkesës për kapacitet te TAP dhe të marrë pjesë te testimi i tregut i TAP-it në mënyrë transparente dhe jodiskriminuese;

5. Gjatë testimit të tregut, të gjitha palët e interesuara mund të kërkojnë zgjerimin e kapacitetit në hyrje dhe/ose në dalje të sistemit të transportit të TAP-it, si dhe ndërtimin e pikave të reja të hyrjes dhe/ose daljes përgjatë sistemit të transportit të TAP-it;

6. Palët e interesuara duhet t'i paraqesin autoriteteve deklaratën për të siguruar që treguesit e tyre jo detyrues të kërkesës pajtohet me limitet e kapacitetit që aplikohen; po ashtu duhet t'i konfirmojnë TAP AG, të paktën dy javë para përfundimit të fazës së vlerësimit që autoritetet e kanë marrë në konsideratë kërkesën në përputhje me limitet e kapaciteteve.

7. Palët e interesuara të cilat paraqesin treguesit jodetyrues të kërkesës për TAP janë të detyruara t'i paraqesin treguesit jodetyrues të kërkesës OST-ve fqinje sipas rregullave të Mekanizmit të Alokimit të Kapacitetit të Kodit të Rrjetit (MAK KRR), ose duhet të sigurojnë kapacitetin e interkonjeksionit sipas procedurave përkatëse në vendet që nuk janë pjesë të BE-së;

8. Raporti për Vlerësimin e Kërkesës (DAR) hartohet dhe publikohet së bashku me OST-të fqinje të BE-së dhe do të përfshijë kërkesat në të ardhmen për zgjerimin në pikat e

interkonjeksionit. Raportet do të ndërtohen sipas një modeli të hartuar nga ENTSOG dhe do të pasqyrojnë nenet 26/ (12) dhe 26 (13) të Mekanizmit të Alokimit të Kapacitetit të Kodit të Rrjetit (MAK KRR);

9. Faza detyruese projektohet tek udhëzimet që propozohen, sepse rregullat e detajuara varen nga kërkesat e marra gjatë fazës jodetyruese dhe do t'i nënshtrohen miratimit të Autoriteteve;

10. Për të siguruar një pjesëmarrje domethënëse në fazën jodetyruese të testimit të tregut, parashikohet një tarifë e cila duhet të parapaguhet për të mbuluar kostot e administrimit të procedurës; një tarifë tjetër parashikohet për studimet teknike për kërkesat për lidhje gjatë fazës së projektimit të zgjerimit; shuma duhet të paguhet para fillimit të fazës së projektimit. Tarifa Administrative i rimbursohet palëve përkatëse të interesuara sipas një testi të suksesshëm të realizueshmërisë ekonomike dhe ekzekutimin e të paktën një marrëveshjeje të Transportit të Gazit për Kapacitetin e Sigurt Afatgjatë me çdo përdorues, po ashtu në rastin kur ajo është e ndryshme nga pala e interesuar që ka bërë kërkesën.

Duke pasur parasysh:

- Udhëzimi i propozuar përmbledhur më sipër, lidhet me parimet e përmendura tek “Opinion i Përfundimtar i Përbashkët”, të Mekanizmit të Alokimit të Kapacitetit të Kodit të Rrjetit dhe të legjislacionet në vend dhe nuk paraqesin pengesa të panevojshme për procesin që parashikohet për ndërtimin e kapacitetit në rritje;

- Procesi është hartuar në mënyrë të tillë që të lehtësojë bashkëpunimin me OST-në fqinje, në mënyrë që të sigurojë zhvillimin e koordinuar të rrjetit, duke shmangur mospërputhjet e mundshme në ndërtimin e kapacitetit ndërkufitar;

- Nevojitet që të përcaktohet procedura për të konfirmuar pajtueshmërinë me limitet e kapacitetit;

Për gjithë sa më sipër, bordi i ERE-s,

VENDOSI:

1. Të miratojë “Udhëzuesin për Testimin e Tregut për Gazsjellësin Trans Adriatik” dokumenti i paraqitur i propozuar nga TAP AG, në datë 14 June 2019 (Aneks B, i dakortësuar në vendimin e përbashkët në vijim Ankesi A, bashkëlidhur këtij vendimi).
2. Në rast mospajtueshmërie të kërkesave të kapacitetit me limitet e kapacitetit, Autoritetet do të njoftojnë me shkrim Palën e Interesuar. Në mungesë të këtij njoftimi, kërkesa konsiderohet e përmbushur.
3. Versioni në gjuhën e origjinës (anglisht), ka përparësi në rast mosdakordësie në interpretim nga palët të versionit shqip.
4. Aneksi A dhe B i këtij vendimi do të publikohen në faqen e internetit të ERE-s pas publikimit të tij në faqen e internetit nga Tap Ag.
5. Të përcjellë këtë vendim në Sekretariatit e Komunitetit të Energjisë, Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, në Autoritetin e Konkurrencës, në RAE, në ARERA dhe shoqërinë TAP AG.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare.

Ky vendim mund të ankimohet në Gjykatën Administrative Tiranë, brenda 45 ditëve kalendarike nga botimi në Fletoren Zyrtare.

NË MUNGESË DHE ME AUTORIZIM
ANËTAR I BORDIT
Adriatik Bego